

SINTEZA-KCD – Koalicija civilne družbe za prenovo

Zadeva: Zabeležka 71. Seje PS SINTEZA-KCD z dne 8. maja 2018

Seja je potekala med 16. in 18. uro v prostorih BF po naslednjem dnevnem redu:

1. Pregled in potrditev zapisnika prejšnjega sestanka PS;
2. Odgovor Sinteze Komisiji EU v zvezi z NLB in ciljna lastniško-upravljalvska struktura NLB;
3. Upravljanje državnega premoženja (sodelovanje z ZDUS in ZSSS, Novela zakona o SDH, ipd);
4. "Volitve 2018";
5. Razno.

Na sestanku so bili sprejeti naslednji sklepi in dogovori:

Ad 1) Zapisnik se sprejme brez sprememb in dodatkov.

Ad 2) Podane so bile informacije o sestanku z Ministrstvom za finance. Pripombe Sinteze-KCD o ukrepih Evropske komisije na področju državne pomoči NLB so bile uradno posredovane in od Komisije smo prejeli potrditev prejema. Skrajšani povzetek naših pripomb, ki je tudi priložen temu zapisniku, je bil posredovan uredništvu SP Dela. Objava bo verjetno v soboto. Potem informacijo posredujemo široki javnosti. Vsem strankam, ki kandidirajo na volitvah poleg tega postavimo tudi vprašanje o njihovem stališču do te tematike.

Nadaljnja razprava je pokazala prepletenost lastniške in upravljalvske funkcije ter možnosti mešanja vsebin. Opravičevati nujnost razprodaje zaradi neustreznega kadrovanja je nesmiselno in neodgovorno. Z ustreznim modelom privatizacije in nato imenovanja v NS ljudi s kompetencami je tudi možno preprečiti politikantsko kadrovanje in izboljšati upravljanje – več na: [Pred volitvami o upravljanju države](#).

Ad 3) Podana je bila informacija o tem, da je ZDUS pripravil memorandum (objavljeno na njihovi spletni strani), kjer so kot bistvenima sestavina navedene tudi o zahteve in pričakovanja v zvezi z upravljanjem države.

Delovno skupino ZDUS, ZSSS in Sinteza, v kateri s strani Sinteze operativno sodelujejo Marc, Biščak in Cetinski sklicati za naslednji teden. Osrednje področje delovanja so prizadevanja za izboljšanje upravljanja države in javnega premoženja.

Ad 4) V nadaljevanju aktivnosti v zvezi s pripravo na letošnje volitve in na obdobje po volitvah se osredotočimo na oblikovanje idej oziroma predlogov bodočemu parlamentu in vladi za intenzivnejše vključevanje civilne družbe v nadzorne organe vsaj za nekatera, za razvoj države najbolj pomembna področja. Na primer po vzoru Fiskalnega sveta imenovati podobne organe za Infrastrukturni razvoj, za Strateški razvoj, za Zdravstveni sistem,...

Ad 5) Dogovorjeno, je da k aktivnemu sodelovanju privabimo več mlajših somišljenikov. Na osnovi predloženih gradiv k sodelovanju povabimo tudi g. Bavdaža (razvoj kooperativ).

Podana je bila informacija o vabilu na proslavo Dneva Evrope na Kongresnem trgu 9.5. ob 21. uri.

Naslednji sestanek PS bo v torek, 22.5. 2018.

Predlog zapisnika pripravila M. Bajželj in M. Marc

*) sledi priloga: Povzetek Pripomb na EU

Ljubljana, 5. 5.2018

Pripombe o ukrepih Evropske komisije na področju državne pomoči NLB - Povzetek -

V Uradnem listu EU z dne 6.4.2018 je Evropska Komisija(EK) objavila Poziv k predložitvi pripomb o Ukrepu, o katerem je 26. januarja 2018 obvestila Slovenijo in po katerem začena postopek na podlagi člena 108 (2) PDEU. Koalicija civilne družbe SINTEZA-KCD je pripravila Pripombe k Ukrepu Komisije in jih kot zainteresirana stran v predpisanem roku tudi uradno vložila. V dokumentu SINTEZA-KCD z navajanjem argumentov dokazuje, da bi morala Slovenija v pogajanjih s Komisijo namesto prosjačenj za nesmiselna podaljšanja rokov za odprodajo NLB oporekati uporabi pravil o državni pomoči in dokazati, da pri reševanju NLB in NKBM sploh ni šlo za z notranjim trgom nezdružljivo državno pomoč.

Za oporekanje predlaganim ukrepom EK in za zavrnitev prisilne prodaje je veliko razlogov:

- (1) Sklicevanje Evropske komisije in slepo sprejemanje trditve, da je bil pri reševanju bank v Sloveniji uporabljen instrument državne pomoči, je nesmiselno; gre pravzaprav za zlorabo instrumenta. Pri NLB ni šlo za reševanje banke v privatni lasti z državno pomočjo, ampak za reševanje državne banke, ki jo je država reševala kot njen lastnik s svojim denarjem; reševanje državne banke s strani države kot lastnika pa je povsem skladno z načelom »bail-in«, po katerem banke rešujejo njihovi lastniki in ki je po finančni krizi zamenjalo prejšnje načelo »bail-out«. Prav tako ni jasno, zakaj so bila prejšnja podaljšanja rokov prodaje skladna z notranjim trgom povsem podobno zadnje podaljšanje do konca 2019 pa ne.
- (2) Omejitve poslovanja in grožnje s prodajo podružnic NLB v tujini so sprte z načeli tržnega gospodarstva. Pomoč lastnika ni izboljšala tržnega položaja banke; z omejevanjem poslovanja je EK postavila banki NLB in NKBM v neenakopraven položaj na trgu, kar se kaže v znižanju relativne velikosti njune aktive. Na poskuse takšnega »kaznovanja« bi se morala Slovenija takoj pritožiti oziroma tožiti EK na sodišču EU.
- (3) Prisilno prodajo je treba zavrniti tudi zaradi neodgovorjenih vprašanj o dogajanjih ob »sanaciji« slovenskega bančnega sistema v letu 2013 ter o takratnem sodelovanju EK in ECB pri izkoriščanju namerno napihnjene finančne stiske, ki je bila glavni razlog za sprejetje zavez. EK je namreč za ugotovitev stanja v bankah zahtevala, da ga opravijo tuji »neodvisni« strokovnjaki. Rezultati so znani. Nejasno ostaja, kako se je po njihovem »preračunavanju« ter menjavanju ocenjevalcev kapital v bankah skrčil za 2.9 milijarde evrov, ali kako je mogoče, da sta bili po podatkih evropskega regulatorja bank EBA obe največji banki NLB in NKBM še avgusta 2013 kapitalsko ustrezni, decembra pa sta imeli negativen kapital. Kako je mogoče le z metodologijo opravičiti 1.5 milijardno razliko med ocenama finančne luknje dveh tujih institucij, ki jih je, da bi zagotovila nepristranskost, prav tako izbrala EK? Kako je EK prišla do katastrofalnih številok o stanju in razvoju slovenskega gospodarstva, ko se je že kazalo njegovo okrevanje? Je najprej določila številke; tolikšne, kot so bile potrebne, da so stanje v slovenskem bančništvu in gospodarstvu prikazali kot katastrofalno, kar naj bi zagotovilo poslušnost, nato pa številkam prilagodila metodologijo? Še več vprašanj postavljajo »prek prsta« narejene ocene vrednosti terjatev bank in njihovih zavarovanj, ki so jih, prav tako na zahtevo EK, izvedle tuje institucije; kako zgrešene so bile, sta pokazala prodaja in dobički kupcev NKBM.

SINTEZA-KCD – Koalicija civilne družbe za prenovo

- (4) Kriminalistična preiskava Nacionalnega preiskovalnega urada Republike Slovenije je že ugotovila, da je bila »sanacija« NLB d.d. preobsežna in da je temeljila na kaznivih dejanjih oškodovanja upnikov te banke na osnovi »védoma neupravičeno prikazanega negativnega kapitala banke«. Ta »sanacija« pa je bila izvedena pod taktirko EK, saj elektronski dopisi uradnikov EK Francka Duponta, Sandrine Scheller in Simone Mezzacapo uradnikom Ministrstva za finance RS (MF RS) v obdobju med 4. avgustom in 18. decembrom 2013 jasno pričajo, da so uradniki EK od uradnikov MF RS zahtevali spremembe zakonodaje, ki naj ustvarijo pravni temelj za oškodovanje. Iz omenjene korespondence jasno izhaja, da je EK decembra 2013 kot osrednji pogoj za razglasitev državne pomoči za skladno s »pravili« izrecno zahtevala izbris vseh hibridnih in podrejenih obveznic NLB d.d. brez nadomestila kot »*enhanced*burdensharing«, (česar za razliko od »burdensharing« ne definira noben dokument EK). Ker je Ustavno sodišče Republike Slovenije dne 19. aprila 2018 odločilo, da je kriminalistična preiskava dopustna, je realno pričakovati, da se bosta do konca leta 2019 glede pravne (ne)dopustnosti načina »sanacije« NLB d.d., ki ga je izsilila EK, ter glede odgovornih oseb zanj, izrekla tudi tožilstvo in sodišče.
- (5) Obravnava Republike Slovenije v primeru državne pomoči NLB d.d. (SA.33229), v kateri EK zatrjuje nedopustnost podaljšanja roka prodaje, je povsem neskladna s prakso EK v precej bolj problematičnih nedavnih primerih večkratne državne pomoči bankam v Italiji (SA.39543, SA.41134, SA.41925 in SA.43547) ter na Portugalskem (SA.43976), kjer je EK dovolila podaljšanje roka in zatrjevala, da so ta podaljšanja skladna s »pravili« o državni pomoči. Pri tem znaša javni dolg Slovenije po zadnjih podatkih Eurostata 73 odstotkov BDP, Portugalske 126 odstotkov BDP in Italije kar 132 odstotkov BDP, kar pomeni, da so tveganja za slovenskega davkoplačevalca manjša.
- (6) Skrajno pristranska obravnava Republike Slovenije in njenih davkoplačevalcev je razvidna tudi iz dejstva, da bi takojšnja prodaja NLB d.d., pri kateri vztraja EK, preprečila, da bi NLB d.d. državnemu proračunu izplačala dividendo iz lanskega dobička v višini 225 milijonov evrov. To je neskladno z zatrjevanjem EK, da je osrednji cilj njenih »pravil« in prizadevanj čim manjše breme davkoplačevalcev pri sanacijah bank.

Zadnje sporočilo EK kaže, da bo Komisija vztrajala, da NLB »državno pomoč« vrne. Takšno vračanje pomoči državi je ob zdajšnjih dobrih rezultatih in dovolj dolgem razdobju vračanja tudi možno. To seveda močno zniža ali celo izniči dobiček in s tem izplačilo dividend. Dokler je lastnica država, zaradi tega davkoplačevalci, ki naj bi jih EK ščitila, niso prikrajšani; namesto dividend državni proračun dobi prihodke iz vračanja »državne pomoči«.

Slovenija se mora sama odločiti, kaj bo naredila z NLB. Sicer potrebno privatizacijo, na primer v smeri treh lastniških kategorij (poleg države še skladi (npr. demografski) in mali delničarji, kjer bi prednostno pokrili neupravičeno razlaščene delničarje in lastnike podrejenih obveznic, in prodaja preostalega dela), pa je potrebno pripraviti in izpeljati umirjeno, premišljeno in brez izsiljevanj.

Koalicija civilne družbe SINTEZA-KCD